

2004 TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VE VERİMLİLİK YILI DEKLARASYONU

İsraf; gereksiz, amaçsız ve yararsız yere mal, emek, zaman ve kaynak harcamasıdır. Aynı zamanda İsraf; bilinçsiz bir harcama, haksız ve yersiz bir yok edıştır. Hiç bir kaynak sınırsız değildir.

Ülkemizde toplumsal menfaatlerin ön plana çıkarılması, topyekün kalkınma ve refahın sağlanması, kaynakların etkin ve verimli kullanılması hayati önem taşımaktadır.

İsrafın önlenmesi ve üretimin artırılması için çalışılırken, amaçsız ve yararsız harcamaya yol açan faktörlerle mücadele edilmesi herkesin görevidir. Diğer taraftan, israfla mücadele vatandaşlarımızın faydasına olacak erdemli bir davranıştır. Çünkü, ülkemizin kaynakları tüm insanlarımızın ortak malıdır.

Ülkemizin karşılaştığı ekonomik ve sosyal sorunlar, yönetim politikalarından kaynaklanan israfın bir sonucudur.

Günlük hayatın her safhasında kaynaklar kullanılırken, azami tasarrufun sağlanması yanında, çevrenin bozulmasının engellenmesi, israfı önlemenin toplumdaki her bireyin görevi olduğu bilincinin geliştirilmesi, kamu açıklarının azaltılması, vatandaşlarımızın vergilerinin israf edilmemesi ancak, toplumda israfı önleme bilinci ve sorumluluğunun geliştirilmesiyle mümkün olabilecektir.

Bu konuda öncelik, kamu yönetiminin israf alanlarını belirleyerek gerekli tedbirleri almasıdır.

Genel olarak israf alanları büyüklüklerine göre şöyle sınıflandırılabilir:

- **Altın israf alanları**
- **Gümüş israf alanları**
- **Bronz israf alanları**
- **Bireysel israf alanları**

1) En Çok İsrafın Olduğu Altın Alanlar: Çeşitli alanlarda kamu açıklarına yol açan kötü yönetim ve yolsuzluk, israfa yol açan en önemli alanlardır. Bunun sonucu olarak, 2003 yılında yaklaşık 52,6 katrilyon lira iç borç faiz ödemesi yapılmıştır. Diğer taraftan, sosyal güvenlik kuruluşlarının kötü yönetimden kaynaklanan açıkları, 2003 yılında 15,5 katrilyon liradan daha fazla olarak gerçekleşmiştir. Bankacılık ve ihalelerdeki kayıp ve kaçaklar da yaklaşık 66 milyar dolardır.

2) Altın Alanlara Nazaran Daha Az İsrafın Olduğu Gümüş Alanlar: Yanlış eğitim ve istihdam politikaları ve bunlar arasındaki uyumsuzluk, aynı işi yapmakla görevli çok sayıda kamu kurum ve birimlerinin oluşturduğu hantal devlet yapısından kaynaklanan giderler. Bazı bakanlıkların yeniden tasarımının yapılması gereği, yurtiçi birimleri ile yurtdışı temsilciliklerinin kapatılması ihtiyacı, iptal edilmesi gereken programlar, yatırımlar, projeler ve işlemler bu alanda sayılabilecek örnekler olup, bu giderlerden katrilyonlarca lira tasarruf yapılabilir.

3) Gümüş Alanlara Nazaran Daha Az İsrafa Sebep Olan Bronz Alanlar: Kamu yönetiminin her kesiminde yapılan israflar ile devletin hizmet yapmak için ihtiyaç duyduğunun dışında kalan fazla bina, tesis, araç, gereç, eskimiş sistemler ve arabalar oluşturmaktadır.

4) Bireysel İsraf Alanları: Tüketici bilgi ve bilincinden yoksunluk sonucunda her kesimdeki küçük israflar ve kayıplar olarak tanımlanabilir. Özellikle günlük ekmek, su, ilaç ve enerji israfı trilyonlarca liralık kaynak israfına yol açmaktadır.

Biz aşağıda imzaları olan sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri olarak, 2004 yılını **“Türkiye İsrافی Önleme ve Verimlilik Yılı”** olarak ilan ediyoruz. **“2004 Türkiye İsrافی Önleme ve Verimlilik Yılı”** projesini 17 Şubat 2004 tarihinde başlatıyoruz.

Bu çerçevede; 2004 yılı boyunca Türkiye’de israfın önlenmesine yönelik çalışmalarla ilgili bir yol haritası hazırlanmıştır. Bu maksatla, sivil ve asker bütün kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ile sivil toplum kuruluşları bünyesinde **“2004 Türkiye İsrافی Önleme ve Verimlilik Çalışma Grupları”** oluşturularak çalışmaya başlanmalıdır.

Kalkınan, büyüyen ve mükemmelliğe doğru yol alan bir Türkiye’nin oluşturulmasını hedefleyen **“2004 Türkiye İsrافی Önleme ve Verimlilik Yılı”** faaliyetlerinde, resmi ve özel bütün kurum ve kuruluşlarımıza işlemlerinde **sıfır hatayı hedefleyen Altı Sigma Yönetim Yaklaşımı ile kaynakların %20’si ile çıktıların %80’ni öngören 80/20 Prensibi’nin** uygulanmasını öneriyoruz.

Türkiye, israfı önleme ve verimlilik konusunda yeni bir dönemi ve anlayışı başlatmanın görev ve sorumluluğunu yerine getirmeye kararlı olmalıdır.

Saygılarımızla,

Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği (TOBB)

Rıfat HİSARCIKLIOĞLU
Başkan

Ankara Sanayi Odası (ASO)

Zafer ÇAĐLAYAN
Başkan

Ankara Ticaret Odası (ATO)

Sinan AYGÜN
Başkan

Birlik Vakfı

İsmail KAHRAMAN
Başkan

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO)

Salih ESEN
Başkan

Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ)

Salim USLU
Başkan

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS)

Bülent ECZACIBAŞI
Başkan

İstanbul Sanayi Odası (İSO)

Tanıl KÜÇÜK
Başkan

İş Dünyası Vakfı (İDV)

Ali COŞKUN
Başkan

Jeotermal Enerji Kaynaklarını Araştırma ve Geliştirme Vakfı (JEVAK)

Mehmet Ali DOĞAN
Başkan

Kızılay Derneği

Talat YILMAZ
Başkan

Madencilik Sektörü Başkanlar Konseyi Birliği (MSBK)

İsmet KASAPOĞLU
Başkan

Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN)

Ahmet AKSU
Başkan

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD)

Ali BAYRAMOĞLU
Başkan

Özel Poliklinikler ve Tüm Sağlık İşletmeleri Derneği (Ankara)

Ramazan AYDIN
Başkan

Tüketici Dernekleri Federasyonu (TÜDEF)

Turhan ÇAKAR
Başkan

Türk Diş Hekimleri Birliği (TDB)

Celal Korkut YILDIRIM
Başkan

Türk Eczacıları Birliği (TEB)

Mehmet DOMAÇ
Başkan

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi (TTB)

Fusun SAYEK
Başkan

Türk Veteriner Hekimler Birliği Merkez Konseyi (TVHB)

Yasin DEMİRKAN
Başkan

Türkiye Bankalar Birliği

Ersin ÖZİNCE
Başkan

Türkiye Barolar Birliği

Özdemir ÖZOK
Başkan

Türkiye Bilişim Derneği

Rahmi AKTEPE
Başkan

Türkiye Bilişim Vakfı

Faruk ECZACIBAŞI
Başkan

Türkiye Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (TESAV)

Agah Oktay GÜNER
Başkan

Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA)

Nihat GÖKYİĞİT
Başkan

Türkiye Esnaf Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK)

Derviş GÜNDAY
Başkan

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)

Oğuz SATICI
Başkan

Türkiye İnsan Kaynakları Vakfı (TİKAV)

Şafak AKIN
Başkan

Türkiye İsrarı Önleme Vakfı (TİSVA)

Aziz AKGÜL
Başkan

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ)

Salih KILIÇ
Başkan

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)

Refik BAYDUR
Başkan

Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (T.KAMU-SEN)

Bircan AKYILDIZ
Başkan

Türkiye Mütahhitler Birliği

Nihat ÖZDEMİR
Başkan

Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB)

Sinan BABİLA
Başkan

Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)

Ömer SABANCI
Başkan

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB)

Mehmet TİMUR
Başkan

Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TÜRSAB)

Başaran ULUSOY
Başkan

Türkiye Ziraat Odaları Birliği(TZOB)

Şemsi BAYRAKTAR
Başkan

Vatandaşın Vergisini Koruma Derneği (VAVEK)

Yavuz EGE
Başkan

** Kuruluşlar alfabetik olarak sıralanmıştır.

EK

YUKARIDA BELİRTİLEN İSRAF ALANLARINDAN YALNIZCA 2003 YILINDA YAKLAŞIK 52.6 KATRİLYON TL İÇ BORÇ FAİZ ÖDEMESİ YAPILMAYIP TASARRUF ELDE EDİLMİŞ OLSAYDI SÖZKONUSU MİKTARLA;

- Her biri 60 milyar lira değerinde 875 bin konut yapılabilir ve konut sorunu tamamen çözümlenme yoluna gidilebilirdi.
- Her birisi 300 yataklı ve tanesi 19 trilyon değerinde 2,700 hastane, ülkemizdeki sağlık sistemi tamamen rahatlatılmış olurdu.
- Her birisi 1 trilyon 250 milyar lira değerinde 16 derslikli 42 bin ilköğretim okulu yapılarak eğitimde fiziki kapasite artırılarak, her dersane 30 öğrencinin okutulması hedefi yerine getirilmeye başlanmış olabilirdi.
- Kilometresi 1 trilyon 500 milyar olan 35 bin km otoyol yapılarak ülke kalkınması için gerekli ulaşım altyapısı tamamlanırdı.
- İstanbul için hayal edilen ve yaklaşık 2.6 milyar dolar krediye ihtiyaç duyulan İstanbul tüp geçit projesinden 8 tanesi tamamlanırdı.
- Her bir ihracatçı veya KOBİ'ye 150 milyar kredi verilmiş olsaydı, 290,000 işletmeye kredi verilebilirdi.
- Yoksulların işadamı olması çerçevesinde, her bir dar gelirliye 2 milyar kredi verilmesi durumunda, halen Türkiye'de fakirlik sınırı altındaki 26 milyon 300 bin vatandaşın ülke ekonomisine katkıları sağlanıp, gelir dağılımındaki adaletsizlik önlenerek, refah seviyesi geliştirilebilirdi.

Diğer bazı israf örneklerini de şu şekilde sıralayabiliriz:

1943 yılında gündeme getirilen ve yapımına 1975 yılında başlanan Ankara-İstanbul Hızlı Tren Projesi, bugüne kadar 19 hükümet ve 26 bakan eskitmiş, bu projeye harcanan tutar ise 315 milyon dolardır. Yıllık artışlara göre hesaplama yapıldığında 1 milyar dolarlık kayıp sözkonusudur. Buna benzer örnekler çoğaltılabilir.

Türkiye, nüfusu 68 milyon milli geliri 160 milyar dolar, makam araba sayısı 87 bindir. Devletin elinde yaklaşık 200 bin taşıt bulunmaktadır. Neredeyse her müdür seviyesindeki yöneticinin altında bir kamu aracı bulunmaktadır. Bunun dünyada örneği yoktur. Ayrıca, lojman sayısı 235 bin ve sosyal tesis sayısı ise 2,408 dir.